

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Energietoeslag
Datum	: 4 april 2023
Doel	: Toelichten verstrekken energietoeslag in 2023 aan Ablasserdammers met een laag inkomen
Portefeuillehouder	: Margreet de Deugd
Schrijver	: Wilfred Boele

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het doel van deze raadsinformatiebrief is u te informeren over het toekennen van een deel van de energietoeslag in 2023 aan Ablasserdammers met een laag inkomen (tot 120% van het wettelijk sociaal minimum). In de bijlage treft u aan hoe de GR Sociaal (SDD) adviseert u als raad hierover te informeren. In deze brief lichten we toe waarom wij op een belangrijk punt afwijken van de voorgestelde werkwijze. Het betreft de momenten waarop de toeslag wordt verstrekt.

Indien de in de bijlage voorgestelde aanpak wordt gehanteerd, wordt er op z'n vroegst in juni á juli dit jaar energietoeslag overgemaakt aan Ablasserdammers met een laag inkomen. Het is echter om budgettaire redenen niet nodig dit pas dan te doen. Aan gemeenten is namelijk in de decembercirculaire van 2022 budget beschikbaar gesteld om een deel van de energietoeslag te verlenen in 2023. Met het oog op het verlenen van een (voorschot) energietoeslag in 2023 is onze algemene uitkering in december 2022 verhoogd met € 375.000. Zie in dit kader ook de raadsinformatiebrief van 7 maart 2023 met als onderwerp "Circulaires algemene uitkering 2022". Daarin staat onder meer dat u zal "worden voorgesteld om te zijner tijd bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2022 de in 2022 ontvangen Energietoeslag van € 375.000 te oormerken en over te hevelen naar 2023 ter dekking van de uitgaven in 2023".

Het college vindt het onwenselijk om de in december beschikbaar gestelde middelen zo lang in kas te houden. Het betekent namelijk dat de betreffende personen het eerste half jaar van 2023 niet worden gecompenseerd, terwijl er in principe al die tijd sprake is van hoge maandlasten. Het uitgeven past ook in het collegeprogramma waarin staat dat de gemeente actief werkt aan het ondersteunen van onze minima en aan het voorkomen van nieuwe armoede of andere problemen.

Verstrekken energietoeslag aan Ablasserdamse huishoudens

Op ons verzoek zal de SDD in april dit jaar aan de betreffende Ablasserdamse huishoudens een energietoeslag verlenen. Er zal in april 300 euro worden uitgekeerd. De betreffende huishoudens van Hardinxveld-Giessendam en Zwijndrecht zullen naar verwachting ook een tegemoetkoming ontvangen; deze Drechtstedengemeenten kiezen er net als wij voor om al in april een uitkering te verstrekken.

Mocht de SDD voorafgaand aan het zomerreces nog voor alle gemeenten een toeslag gaan uitkeren, dan doen we qua uitkeringsmomenten vanaf dat moment mee met alle andere Drechtstedengemeenten. Mocht de SDD daar echter niet in slagen (en dat is een reëel scenario), dan overwegen we de SDD in juni opnieuw een uitkering te laten verstrekken aan de betreffende Ablasserdamse huishoudens. De mogelijke vertraging hangt mede samen met het gegeven dat de SDD voor de toekenning ook de wettelijke criteria voor de toekenning 2023 wil hanteren. Het desbetreffende wetsvoorstel is nog in procedure.

Voorlopig is de inschatting dat het Rijk in de meicirculaire middelen zal verstrekken waarmee in 2023 in totaal 800 euro verstrekt kan worden. Dat betekent in principe dat aan de Ablasserdamse

huishoudens die in april 2023 300 euro hebben ontvangen en voldoen aan de toekenningscriteria voor 2023, later dit jaar nog 500 euro toeslag zal worden uitgekeerd.

De toeslag die in april zal worden verstrekt wordt uitgekeerd aan huishoudens die in 2022 energietoeslag hebben ontvangen. Een uitzondering betreft de groep met een inkomen van 120 > 130% van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). Aan deze groep is, in afwijking van de landelijke richtlijn, in 2022 wel compensatie verleend in de Drechtstedengemeenten. Deze uitzondering werd gemaakt omdat toen de energielasten drastisch toenamen. Voor 2023 is er op Drechtstedenniveau nu niet het voornemen om deze groep ook te includeren. De compensatie vanuit het Rijk beoogt niet deze groep en zal naar verwachting ook voor Alblasserdam niet toereikend zijn.

Financiële impact

Dat we inwoners in de eerste helft van dit jaar tegemoetkomen betekent dat er vermoedelijk iets meer kosten worden gemaakt dan wanneer we dit niet zouden doen. Een reden is dat de vermogenstoets, (zie de brief van de SDD), die kan leiden tot een reductie van het aantal rechthebbenden, pas in werking wordt gesteld na de uitkering die in april wordt verstrekt. Wij verwachten echter dat deze toets het aantal rechthebbenden nauwelijks reduceert. Dit komt omdat het maximaal toegestane eigen vermogen waarop wordt getoetst behoorlijk hoog is; mensen die in aanmerking komen voor energietoeslag hebben in principe niet zo'n groot eigen vermogen.

Een andere reden waarom het toekennen van energieslag in april duurder kan uitpakken is dat het Rijk de compensatie zal afstemmen op (conform het wetsontwerp) een iets beperktere doelgroep dan eerst. Er is echter geen reden om te verwachten dat dit voor Alblasserdam verstrekkende gevolgen heeft.

Dat de keuze voor het nu beschikbaar stellen van een deel van de vergoeding 2023 aan de bekende groep 2022 mogelijk iets duurder uit kan pakken vinden we opwegen tegen het alternatief om de reeds beschikbaar gestelde rijksmiddelen nog langer in de ijskast te zetten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

secretaris

burgemeester

Bijlage: voorstel informatie GRSDD over verstrekken energietoeslag in 2023

Geachte dames en heren,

In 2022 konden huishoudens met een laag inkomen in de Drechtsteden in aanmerking komen voor de energietoeslag. Deze energietoeslag betrof categoriale bijzondere bijstand waarbij niet wordt gekeken naar de noodzaak. De voorwaarden zijn vastgelegd in de Beleidsregels eenmalige energietoeslag Drechtsteden 2022. Deze regeling is voor de zeven Drechtstedengemeenten uitgevoerd door de GR Sociaal.

Het kabinet heeft wegens de aanhoudende hoge energielasten besloten om in 2023 nogmaals een energietoeslag mogelijk te maken voor huishoudens met een laag inkomen. Gemeenten kunnen deze energietoeslag 2023 opnieuw verstrekken via de categoriale bijzondere bijstand en de voorwaarden hiervoor opnemen in beleidsregels.

In deze brief wordt u geïnformeerd over (1) het voorgenomen proces, (2) de hoofdlijnen van de regionale invulling van de Energietoeslag 2023 en (3) de financiële consequenties.

1. Voorgenomen proces

De wetgever is bezig de Participatiewet aan te passen om gemeenten in staat te stellen in 2023 nogmaals een Energietoeslag te verstrekken. De verwachte invoering van de wet vindt plaats in juni 2023 en gemeenten mogen niet anticiperen op de wetgeving. Dit betekent dat pas in juni 2023 gestart kan worden met de energietoeslag 2023. Gemeenten hebben beleidsvrijheid ten aanzien van de vormgeving van de Energietoeslag 2023. Ter voorkoming van grote gemeentelijke verschillen heeft het Rijk niet-bindende richtlijnen opgesteld.

Het voorgenomen regionale proces voor de energietoeslag 2023 is als volgt:

- De beleidsregels Energietoeslag 2023 worden door het Dagelijks Bestuur (DB) van de GR Sociaal vastgesteld, zodra de wetwijziging is bekendgemaakt (juni/juli '23). Het DB is bevoegd om de beleidsregels Energietoeslag 2023 vast te stellen, conform de gedelegeerde taken zoals nader beschreven in artikel 5 van de GR Sociaal.
- De beleidsregels Energietoeslag 2023 blijven binnen de landelijke kaders waarvoor het Rijksbudget is bepaald. Met de gekozen oplossing, waarbij de hoogte van de ET23 in eerste instantie lager wordt vastgesteld, wordt de mogelijkheid gecreëerd om binnen het door het Rijk toegekende budget te blijven. Hierbij speelt ook mee dat er (mogelijk) een vangnetregeling komt voor gemeenten met tekorten bij de Energietoeslag 2023 (en 2022).
- Als gemeenten maatwerkwenen hebben dan kan dat, zoals gebruikelijk, bij het AB worden ingebracht. Gemeenten dienen dit tijdig kenbaar te maken, voordat de beleidsregels Energietoeslag 2023 worden vastgesteld.

2. Regionale kaders Energietoeslag 2023

De bedoeling van het regionale beleid is om de Energietoeslag 2023 zoveel mogelijk ambtshalve (zonder aanvraag) uit te betalen aan de groep inwoners die de energietoeslag het meest nodig heeft. Een grote ambtshalve groep leidt tot minder aanvragen en lagere uitvoeringslasten. De Energietoeslag 2023 kan aan een grotere groep ambtshalve worden uitbetaald omdat we, met behulp van het Inlichtingenbureau, kunnen toetsen of de Energietoeslag 2022-ontvangers qua inkomen en vermogen ook in aanmerking komen voor de Energietoeslag 2023. Met onderstaande beleidskeuzes blijven we binnen de kaders van het Rijk, te meer omdat we kiezen voor een vermogenstoets en een lager bedrag.

Afwijkingen ten opzichte van landelijke richtlijnen:

- In de beleidsregels wordt een (bepaalde) vermogenstoets opgenomen, waarbij kosteloos wordt samengewerkt met het Inlichtingenbureau. De bedoeling van het Rijk is dat er voor de energietoeslag niet wordt gekeken naar het vermogen, maar het staat gemeenten vrij om een vermogenstoets in te voeren. Een vermogenstoets maakt de regeling 'gerichter' en leidt tot een kleinere doelgroep en daarmee lagere programmakosten.

- In eerste instantie bedraagt de hoogte van de Energietoeslag 2023 geen € 1.300 maar € 800. Of de hoogte op een later moment wordt aangevuld tot € 1.300 – of bijvoorbeeld € 1.100 – is afhankelijk van een toereikend Rijksbudget en de wensen van gemeenten.
- Voor de ambtshalve doelgroep wordt de Energietoeslag 2023 periodiek uitbetaald, bijvoorbeeld in drie tranches: € 400 (juni/juli) + € 400 (september) + optioneel € 500. Voor de aanvraaggroep wordt de € 800 wél in één keer uitbetaald, om uitvoeringstechnische redenen. Voor beide groepen geldt de optionele nabetaling van € 500.

Onderwerp	Keuze
Doelgroep	Huishoudens met inkomen tot 120% Wettelijk sociaal minimum (WSM) Uitgesloten (wettelijk): - jongeren tot 21 jaar; - verblijf in inrichting en geen eigen energiekosten; - gedetineerden; - dak- en thuislozen; - studenten.
Bedrag	€ 800 per huishouden, optioneel aanvulling ad € 500 afhankelijk van ontoereikend Rijksbudget en/of wens gemeenten
Uitbetaling	- Ambtshalve doelgroep: periodiek uitbetalen - Aanvraaggroep: in één keer uitbetalen (niet gespreid), om uitvoeringstechnische redenen. Indien bedrag van € 800 wordt verhoogd, volgt in het najaar een nabetaling.
Vermogen	Eenvoudige vermogenstoets waarbij alleen wordt gekeken naar de beschikbare geldmiddelen op bankrekeningen. Vermogensgrenzen: - € 7.605 voor alleenstaande; - € 15.210 voor een alleenstaande ouder en gehuwden.
Ambtshalve groep	Huishoudens die de Energietoeslag 2022 hebben ontvangen en waarvan het Inlichtingenbureau vaststelt dat ook in 2023 sprake is van een laag inkomen en vermogen. Huishoudens die in de periode vanaf 1 januari tot 1 juni 2023 (hebben) ontvangen: algemene bijstand, bijzondere bijstand, Persoonlijk minimabudget (PMB), IOAW, IOAZ, Bbz 2004, Aio-uitkering, kwijtschelding gemeentebelastingen 2023.
Beoogde ingangsdatum:	1 juni 2023

Financiële consequenties

Het Rijk verstrekt middelen aan de gemeenten om deze in staat te stellen in 2023 opnieuw een energietoeslag van € 1.300 uit te keren aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Hiervoor heeft het Rijk een macrobudget beschikbaar gesteld van € 1,4 miljard. Het is nog niet bekend hoeveel onze regio ontvangt. Daarnaast komt er (mogelijk) een vangnetregeling voor gemeenten met tekorten bij de Energietoeslag 2023 (en 2022).

Een deel van het Rijksbudget is reeds beschikbaar gesteld bij de decembercirculaire 2022. Aan de gemeenten wordt gevraagd om dit budget te reserveren voor de Energietoeslag 2023. Zodra het resterende budget (meicirculaire) en de nieuwe wet worden bekendgemaakt, zullen de beleidsregels van de Energietoeslag 2023 zo snel mogelijk worden vastgesteld, zodat vóór het zomerreces de eerste ambtshalve betaling kan plaatsvinden en de aanvraagprocedure kan worden opengesteld. De financiële doorvertaling voortvloeiend uit dit voorstel zal als begrotingswijziging aan de Voorjaarsbrief van de GR Sociaal worden toegevoegd.

Naar nu is berekend, zal het beschikbaar gestelde budget onvoldoende zijn om alle kosten te vergoeden wanneer wordt gekozen voor een Energietoeslag 2023 ter hoogte van € 1.300 (conform de landelijke richtlijnen). Om deze reden wordt, zoals aangegeven, voorgesteld om in eerste instantie € 800 uit te betalen. Dit bedrag kan eventueel op een later moment worden verhoogd, bijvoorbeeld als onze regio extra middelen ontvangt vanuit een vangnetregeling.